

Theophili Raynavdi Societatis Iesv Theologi, Opera Omnia

Tam hactenus inedita, quàm alias excusa, longo Authoris labore aucta & emendata : Accessit Tomvs Integer Complectens Indices Septemdecim in vniversum Opus, omnium quotquot prodierunt locupletissimos, Qvibus Absolvts Divinae Av Humanae Eruditionis Thesaurus Orbi literato aperitur ; Adiectus est ...

Raynaud, Théophile

Lugduni, 1665

Capvt II. Illata de humanis Christi facultatibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79561](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79561)

respiciat Prophetia illa terribilis: non enim est, inquit, Deus in conspectu eius: pollutumque via eius in omni tempore, auferuntur iudicia tua à facie eius, Irremediabile periculum est, sic aliquem vitii & cupiditatis frena relaxare, vt se rationem Deo non meminerit redditurum: quia puto magna sit iam pœna peccati, metum ac memoriam futuri perdidisse iudicii, non nobis ita dulcia sint pauperum spolia, postmodum nimis amaricatura. Nihilominus, sicut dictum est refugiamus alienæ carnis abominanda contagia: vitemus obscœna inimicæ voluptatis mendia. Hæc qui agit charissimi, de stipula ac lignis iniquitatum perpetuos succendit ignes, & nunquam concinnat vapores,] præfertim quia memor est quantum carni suæ à Deo assumptæ debeat reuerentiæ, vt bene ibidem præmiserat Eucherius, Chrysostomus etiam hom. 18. in 1. Cor. ad illud *Glorificate & portate Deum in corpore vestro*, hunc propositæ doctrinæ fructum, insigniter eruit.

CAPVT II.

Illata de humanis Christi facultatibus,

24. **E**Vit igitur in Christo natura nostra substantia-liter plena, & integra, quæ ex animæ & corporis confectione existit. Cum autem natura humana, vt & cæteræ omnes, suis aliquibus facultatibus, siue potentiis & proprietatibus instructi debeat tanquam connaturalibus substantiæ appendicibus cohererentibus ad ornatum substantiæ, & ad subleuationem substantiæ actiuitatis; consequens est, vt eas Christo non defuisse statuamus, sed quotquot in nobis potentiæ siue corpori siue animæ insidentes gradum aliquem animæ affectantur, easdem in Christo locum habuisse concedamus.

Humana potentia, in Christo.

Prædictas proprietates Christo non defuisse, & ratio tacta continet, & Patres vno ore agnoscunt. Nec de his proprietatibus agebat, easve inficiatus est Gregorius Nyssenus, cum dixit [Quemadmodum acetum in mare proiectum, non retinet amplius acetum proprietates, sed transmutatur, induitque proprietates aquæ; sic & sanctissimum Christi corpus cum diuinitate commixtum, non habet amplius proprietates carnis.] Quibus verbis abusus Eutychianos, sæpè refert Anastasius in *edipho*, & nominatim c. 13. vbi ea sic exponit [quando audis Doctorem asserentem, Christi carnem non constare amplius proprietatibus carnis, sic accipe humanam illam naturam à Christo assumptam, non amplius subiacere illis molestiis, quæ corpori nostro ex peccato euenerunt: sed per vñionem cum diuinitate, & per resurrectionem post triduum factam, sanctissimum Christi corpus in melius commutatum ac reformatum esse: neque iam prioribus corporis conditionibus & affectionibus subdi. Non enim amplius est mortis & corruptionis capax non mutationis, non laboris ac molestiarum, neque egestatis, sed transmutatum est ex mortalitate in immortalitatem, ex corruptione in incorruptionem; & materiale, euasit immateriale; carnale spirituale; patibile, impatibile; fluxile; omnis fluxus expers, fami obnoxium, supra omnem famem. Aqueum, absque aqua. Egenum, nullius indigum: spissum, tenue, & subtile. Temporarium, æternum: non tamen in circumscriptum; non expers figuræ, non immobile, non intabile, non inaspectabile, non increatum, non absque principio. Hæc enim solius diuinitatis proprietates sunt.] Vides, Nyssenum interprete Anastasio, de aliis proprietatibus humanis agere quam de iis, quas Christo hic vendicamus; & illam ipsam connaturalem corpori humano temperiem,

eiusque corollariæ, quæ negare videtur corpori Christi, vñio personæ Verbi, non absolute ab eo negari, sed tantum prout sunt exuuiæ peccati, & eius corollaria dedecentia sanctissimam, & vñdeconque nitentissimam humanitatem Verbo vñitam.

Sunt porro potentiæ illæ, quas hic Christo ex perfecta eius humanitate tribuendas colligimus, quæ gradum aliquem animæ affectantur, atque adeo vel vegetatiuæ, vt nutritrix, auctrix, generatiua, vel sensitiuæ externæ quinario vulgato comprehensæ; vel internæ, quarum vna cognoscens, alia appetens, & tertia vtri-que subordinata motrix progressiua corporea: vel denique rationales, nempe intellectus, ac voluntas, easque consequens motrix facultas inorganica: quarum distinctionem ab inuicem, aut ab anima, hic non moramur, illud duntaxat solliciti, vt non aliter de eis in Christo, quam in aliis hominibus philosophemur, easque omnes vt in nobis, sic in Christo perfectam humanitatem nacti admittamus iuxta illud Athanasij [perfectus Deus, perfectus homo,] quod non tantum de perfectione quoad substantiam, sed etiam de perfectione quoad accidentia homini connaturalia consequentibusque cum proprietates, valere debet. Et verò si humanitas supponatur perfecta secundum substantiam, quomodo non ex ea progerminabunt accidentia omnia naturaliter ad eam fluere apta? Aut vnde esset in Christo, monstrositas ex accidentium connaturalium effluxu inhibito, vel exclusione? Sed dicamus aliqua sigillatim.

Sigillatim vendicæ Christo facultates vegetatiuæ.

25. De potentiis vegetatiuis, nutritrix, & auctrix, non inuenio qui dissenserint. Quamquam quod apud Gregorium Neocæsariensem Anathematismo 3. damnantur qui dixerint Christum assumpsisse hominem perfectum instar cæterorum Prophetarum: eo refert scholasticus Canisius tomo 3. antiquæ læt vt sensus sit, damnari aliquos qui Christum corpore subito perfectum apparuisse affirmarent, qualis fuit Adamus iam ab initio formationis suæ, & quales erant qui ad prophetandum assumebantur; tamen neminem nominatim reperio, qui illi errori sit assipulatus. Et est reuera, error exploratus. Nam Lucas expressè testatur, Christum corporaliter creuisse, & confortatum esse, quæ sunt munera harum facultatum: vel potius munus vnius facultatis. Neque enim distinctæ re ipsa sunt facultates, quibus quantitas maior & substantia acquiritur, nec duobus motibus in duo illa obiecta tenditur, sed per vnicam facultatem, coniunctim, & noua quantitas, & eidem substrata noua substantia comparatur, quæ vi motus illius maior semper est quantumcumque denominatio maioris substantiæ, aut maioris quantitatis in ætate certa, tollatur per comparisonem ad deperditionem concomitantem, quæ maior est quam acquisitio. Verùm de hac re alibi. Nunc satis est, exploratum haberi, Christum sensum adoleuisse: ita namque deuit sensum progredi eum qui omnem ætatem ortu suo sanctificatus venerat, vt pulchrè dixit S. Iren. l. 2. c. 19. Ex quo autem iusta magnitudinis factus est, & terminos consistentiæ attingit, nutritus tamen est per reliquam vitam vniuersam; & quantitatem alimentadiunxit præiacenti suæ quantitati; quod cum spectet ad vim nutriticem & auctricem, dubium esse non potest, quin per vniuersam vitam facultates iis muneribus respondentes obtinuerit, æquæ ac nos obinemus.

26. Erit qui opponat, Christum post resurrectionem quoque comedisse, nec tamen nutritum, vel auctum esse. Vnde inferri videtur posse nullum suppetere pro vera Christi nutritione, & ei nexa augmentatione argumen-

Dissoluantur.

mentum, quod ex facto dumtaxat peti potest, sine eo quod Christus legatur comedit. Antecedens, in quo solo potest esse tergiversatio, diserte traditur a SS. Basilio, & Gregorio Theologo in ea fidei confessione, quam ex ipsis repræsentant Henricus Canisius homo 3. antiqu. l. c. sic enim habent duo illa Ecclesiæ lumina. [Et si Christus cibum gustavit post resurrectionem, non tamen lege corporis, sed æconomice, ut probaret carnem illam esse quæ erat ante resurrectionem, & non aliam. Non enim in ventrem & in matrem, acque in secessum ibat; absit. Imo caro divina, post resurrectionem mutata est à materiali in immaterialem, & à possibili in impossibilem: non tamen in circumscriptam, aut intangibilem, vel inuisibilem: alioquin quomodo visus esset discipulis post resurrectionem? Quomodo dixisset Thomas, Tange me? Cibus enim quem sumpsit totam discipulis, si quis quærat, quid abierit. Respondemus, sicuti cera appropinquans igni liquefit, & desinit esse, sic cibus ille adhibitus carni incorruptibili, & pyrophoro Dei resuscitati:] Non dissimilia alij PP. & interpretes ad ea Evangelij loca, quibus eiusmodi comestio Christi rediit referunt. Respondendum est, quamvis ita res habuerit post resurrectionem, non tamen ante illam per vniuersum tempus vitæ Christi viatoris. Idque recte colligebatur ex actu manducandi, qui per illud tempus non potuit eodem dirigi quò post resurrectionem. Per tempus namque vitæ mortalis, non spectabat nisi nutrimento, alioquin fuisset actus Phantasticus, & confictus. Vnde ex eo actu per tempus vitæ mortalis exerceito à Christo, inferitur Christi nutritio, & ei saltem per se abunde augmentatio. At post resurrectionem, comestio directa est aliò, nempe ad contestandam carnis rediit veritatem.

Rationes Damasceni, negantis Christo facultatem generatiuam.

27. De vi generatiua, difficultatem facit, quod habet S. Damasc. orat. quomodo ad imaginem Dei facti sumus sub medium. Quamvis enim sit meridiana luce clarius, Christum Regem virginum, non modò virginis reiterationem (etiam licitam) non sustinuisse, sed etiam ab omni huiusmodi opere planè abhorruisse: ac ne calumniam quidem in eo genere admisisse: tamen de fuisse Christo vim generatiuam, quod affirmat S. Damascenus, hoc est quod videtur non posse alieni falsa fide, que eam quoque humanæ naturæ facultatem, desiderat in Christo non finit. Verba Damasceni sunt (vim gignendi Christus non habuit, propterea quod stabiles sunt & immutabiles diuinæ personarum proprietates, fierique non potest, ut Pater, aut Spiritus efficiatur Filius. Itaque hominis Filius factus nō est, sed solius Dei, ut immutabilis proprietates permaneret. Præterea persona cum persona eiusdem naturæ permisceri solet: non est autem alia eiusmodi persona Filius Dei, & hominis, nisi Christus. Iam verò, ut sit hæc permixtio naturæ consentanea ad hominum genus explendum, at necessaria non est; præsertim cum fieri possit, ut homo sit, & viuat sine illa contrarietate, multique extiterunt homines, qui nunquam huic voluptati operam dederunt. Hæc verba non video quomodo exponi possint, ita ut veritati Catholicæ non officiant. Quare tamen de Christo cum vbisualis, tum in his maximè rebus, verecundè semper, ac honestè agendum est, tacendo omnia non necessaria; tamen ne veritas fidei periclitetur, videtur prædictis rationibus occurrendum, & quia postremæ faciliores expeditæ sunt, ab eis ordiar.

28. Postrema ergo illa ratio, dumtaxat probat Christum Virginem semper vixisse, quod est extra dubium. At non probat Christum generatiua facultate caruisse. Quin potius qui ea facultate destituitur, siue ob defectum organi alicuius, siue ob eius indispositionem, monstrosi habentur, & inter humanæ naturæ oblationes numerantur, quod absit ut de Christo admittamus. Secunda item ratio, est admodum inanis. Nam persona habens humanitatem, quæ per extraneam supposititalitatem substat, perinde posset cum persona purè humana misceri ad vsum facultatis generatiuæ, ac si supposititalitate conaturali terminaretur; quia vis generatiua, omnisque conueniens, aut necessarius ad eam apparatus, spectant naturam, non personalitatem. Tandem 1. ratio ut sit efficax, supponit si soboles per Christum susciperetur, necesse fore eiusmodi sobolem eiusdem cum Christo rationis esse, atque adeò diuinam aliqua supposititalitate terminari; non quidem Christi, ne duo inuehantur Dei filij, sed Patris, aut Spiritus Sancti: ex quo illud inferri videtur absurdum, Patrem, aut Spiritum Sanctum in eo euentu dicendos esse Dei Filios. His ergo absurdis declinandis, inferre ea 1. ratio, dicendum potius esse, Christum generandi facultate destitui. Verùm hæc ratio, imprimis falsò assumit, sobolem si à Christo susciperetur, suppositandam necessariò esse diuinis. Id enim falsò proflus assumitur ut bene statuit Agapides Romanus quodlib. 2. q. 3. ad.] Imò excludendo grande miraculum, proles sic suscepta, esset purè humana, & supposititalitate creata terminaretur. Deinde quamvis diuinis suppositanda esset, parum admodum virgeret æquiuocatio quæ timebatur inducenda, si Pater aut Spiritus Sanctus denominarentur Filij, & ob quam solam asserbatur impossibile, Patrem, aut Spiritum Sanctum terminare naturam eius, qui secundum humanitatem esset Filius, Christi. Non enim si Pater eam terminaret, verum esset, Patrem esse Filium in Deitate, sed tantum quoad humanitatem, in quo nihil absurdi esset. Tandem facile quoque esset dicere, naturam sobolis sic susceptæ terminandam fore per substantiam filij, ut ei à quo prodiret conformaretur. Ea enim substantia ob infinitatem suam potest innumeris naturis terminandis sufficere. Atque ita qui ratione naturæ suæ humanæ esset Filius Filij seu Verbi diuini per humanitatem suam operantis, esset ipsummet Verbum quoad suppositum. Qua in re nulla est absurditas.

29. Non astipulatur ei sententia, quam nunc ex Damasceno retulimus, Tertullianus l. de Monog. c. 3. Christum vocans spadonem, verbis illis [Sed an onerosa Monogamia, viderit ad huc impudens infirmitas carnis. An autem noua, de hoc interim constet. Illud enim amplius dicimus, etiam si totam, & solidam Virginitatem siue continentiam, Paracletus hodie determinasset, ut ne vnus quidem nuptijs feruorem carnis despumare permetteret, sic quoque nihil noui inducere videretur ipso Domino spadonibus aperiente regna cælorum, ut & ipso spadone: ad quem spectans & Apostolus, propterea & ipse castratus, continentiam mauult.] Non inquam hæc Damasceni placito astipulantur. Sensus enim tantum est, Christum in totum innuptum permanisse, ut idem Tertullianus loquitur capite 3. illiusmet libri. Sicut enim in Evangelio qui continentiam plenam & absolutam propter Deum profitentur, dicuntur se castrasse propter regnum cælorum; ita Tertullianus, salua vi generatiua ob solam plenissimam puritatis professionem, Christum spadonem nominauit; Apostolum verò castratum.

Rationes cur Christum abstinere à carnali procreatione decuerit & ad eum modum, viuere spadonem,

multas profert Ægidius Romanus quodlib. 1. q. 3. Sed illa insignis quam S. Basilus l. de vera Virginitate, his verbis proposuit. [Quod incorruptibilis vita semen est terris ad celum transferendum singulari gloria, Virginitatem Dominus noster esse voluerit, & incorruptionis honestati per integerrimam castitatem corpora nostra consuecere, ex eo in primis constat, quod cum legi in omnibus obtemperavit, solum coniugium tenuit. Oportebat enim ut qui ex intemerata Virgine, incorruptus etiam secundum carnem natus erat, ne coniugij quidem corpoream experiretur corruptionem. Ceterum à corruptis per iugalem copulam, naturali integritati nostræ incrementa suppeditans, quemadmodum Adam præsentis vitæ semen, per coniugij voluptatem fuerat, ita & ipse semen futuri seculi per virginitatis fieret integritatem: ut sicut illum per matrimonium fecerentem humanum genus, hominem in terrena vita secuti sumus, ita & Dominum per virginalem puritatem, futurum seculum seientem, prudenter sequeremur.] Gemina his sunt quæ leguntur apud Basilij germanum, Gregorium Nyssenum l. de vera Virginitate. c. 1. ubi etiam illud præclare addit, voluisse Christum Virginem ex Virgine nascentem nos docere qua via & modo Verbum Dei cum anima Christiani cuiusvis sit copulandum. Quod enim in assumptione humanæ carnis semel facta in Virginis inviolatæ corpore perfici voluit, hoc in vniuersiusque anima interueniente amore puritatis, faciendum monstravit in ijs qui vitæ Virginis ducem Christum sequerentur.

Potentia sensitiva, in Christo agnoscenda.

30. Pergo ad potentias sensitivas, easque subordinatas appetitivam, ac motricem progressivam organicam, ab inorganica, de qua postea, planè distinctam, quas omnes Christo inexistisse, de fide est, ex generali principio supra posito, quod scilicet debeant Christo concedi omnes proprietates humanitati connaturales, ut philosophatur S. Damasc. Orat. quomodo ad imaginem Dei facti sumus, & Orat. de natura composita, & alia oratione de duabus Christi voluntatibus, cuius initio illud ponit quasi effectum, ex quo res hæc perspicuè evincitur. [Omnis res quæ ex duabus naturis constat, naturarum illarum proprietates necessariò complectitur, etiam si in earum coniunctione quadam videatur esse confusio. Nam cum ignis calidus, & siccus sit, aqua frigida & humida; tamen cum ex quatuor elementis constaret corpus, quatuor habet qualitates, calorem, frigus, siccitatem, & humorem: in quibus si temperatio quadam spectetur, necesse sit eorum quæ concreta sunt, naturales proprietates perspicui: quanto magis in ea coniunctione quæ ab omni confusione abest, distatque plurimum?] Argumentum est planè validum. Si enim natura, etiam reclusa & formaliter abolita, confert suas proprietates mixto, quanto magis humanitas in Christo superstes, omnes suas proprietates sortitur? Nec verò difficile esset cum eodem Damasceno, veritatem omnium prædictarum facultatum in Christo asserere, observatione actuum ab eis productorum, quorum mentio frequens est in Evangelij, sæpè memotantibus sensationes, & progressiones Christi Domini. De appetitu sensitivo, triplex argumentum ad eum Christo vendicandum suggeret Durandus in 3. d. 17. q. 1. n. 7. sed in re clara non prodigo operam.

Item rationales, nominativum voluntas contra Monothelitas.

31. Restant potentie rationales, intellectus scilicet, & voluntas, easque consequens vis motrix inorganica. Sed de intellectu quidem, seu mente Christi, nulla

vnquam rixa fuit, nisi cum Apollinari, Christum amentem statuentem, quandoquidem Christum mente, amentissimum ipse priuabat. Sed hunc Apollinarius errorem satis supra contriimus, monstrantes Christum animam humanam fuisse prædicum, ad quod aperte consequitur, ut intellectu quoque humano, siue mente non fuerit destitutus. Et efficacissimum præterea veritatis huius argumentum infra occurret, ex actionibus intellectus creati verè Christo tribuendis. Nam ubi est connaturalis operatio, liquet agnoscendam esse facultatem actus illius elicitive, Indubitatum ergo esto, fuisse in Christo mentem humanam; meritoque specialiter hac in parte Apollinarium exsibilant varij Patres.

De voluntate autem, longum & acre certamen Ecclesiæ fuit cum Monothelitis. Ita enim nominati sunt, non autem Monothelitæ, à Monotho autore, ut ineptie quidam apud Castum v. Christi hæresi 6. Aiebant itaque Monothelitæ, quod & ipsa vox sonat, vnicam fuisse in Christo Domino voluntatem. Verum cum nomen [voluntatis] polyonimum sit, difficultas aliqua fuit, quâ ratione vnicam in Christo voluntatē astuerent Monothelitæ. Ut enim notat S. Damasc. Orat. de duabus Christi voluntatibus. nomen voluntatis, interdum significat rem volitam, ut cum dicitur Matth. 6. *Erat voluntas tua.* 1. quod vis. Et Matth. 11. *quicumque fecerit voluntatē Patris mei,* 1. quod pater vult. Aliàs verò voluntas significat actum volitionis, ut Rom. 10. *voluntas cordis mei & observatio.* & Matth. 18. *non est voluntas apud Patrem vestrum.* 1. non vult Pater vester. Tandem sumitur etiam voluntas pro facultate volendi, siue pro actu primo, habente rationem potentie respectu animæ rationalis, ut cum 1. Cor. 7. dicitur *non habent necessitatē, potestatem autem habent suam voluntatē.* Ambiguum ergo apud aliquos est, an Monothelitæ vnam in Christo voluntatem statuentes, de actu secundo, vel de primo loquerentur; hoc est an in Christo actum volendi duplicem vel duplicem ad volendum potentiam & facultatē in actu primo spectatam, sint inficiati. Et sanè Agatho Papa in epistola ad Constantinum Imperatorem, quæ refertur in 6. Synodo Act. 4. cum Monothelitarum præcipuos retulisset, & eorum dicta quadam protulisset, subdit, eos confusè admodum, & inconstanter in hac parte sensisse. [Variè (inquit) eorum, & instabiles definitiones in scriptis, asseuerant modò vnam voluntatem, & vnam operationem, modò nec vnam nec duas operationes, modò vnam voluntatem, & operationem, & rursum duas voluntates, & duas operationes, itémque vnam voluntatem, & vnam operationem, & denuò nec vnam, nec duas, & aliàs vnam, & duas.] Sicut ergo de vna, aut multiplici voluntate, tam variè senserunt, calidum, frigidumque ex eodem ore efflantes; ita circa voluntatem pro actu, aut facultate acceptam, confusè, & inconstanter sentire potuerunt.

Agebant de voluntate, in actu primo, & secundo.

32. Mihi in scopum quo vniuersa hæc hæresis collineabat, intendenti, & id quod præse ferebant consideranti, perspicuum videtur, Monothelitas, & facultatem, & actum facultatis duplicem in Christo sustulisse. Præse ferebant enim magnum studium seruandæ Christi sanctitatis, cui timere se præse ferebant si actus liberos humanos Christo concederent.

Possent namque huiusmodi actus repugnare diuinæ voluntati, ex quo Christum peccati labes incurreret. Hoc Macarius Patriarcha Antiochenus Monothelita in sua fidei professione, quæ habetur in 6. Synodo act. 8. explicatissime tradit. Vides autem ad præsentum illud omnimodæ Christi sanctitatis studium, requiri non modò ut humanæ Christi volitiones, sed etiam ut voluntas earum profusiva, negetur Christo.

iam

sponderit Honorij defensionem, itemque Hieronymus à Rūa controu. 3. Scholast. initio; Canus autem, magister verax, & non respiciens personam hominum lib. 6. de locis c. 8. ad vndecimum rotundè ac liberè pronunciet Honorium excusari non posse à Monothelismo. Nititurque præsertim testimonio epistolæ Leonis Papæ ad Constantinum Augustum, quæ Leo robusta voce in Honorium infremit, verbis illis. [Anathematizamus Theodorum, Cyrum, Sergium, Pyrrhum, Paulum, Petrum, nec non & Honorium qui hanc Apostolicam Ecclesiam non Apostolicæ traditionis doctrina illustravit, sed profana prodicione immaculatam fidem subvertere conatus est.] Addit Canus suffragium quoque Adriani secundi, qui in 8. Synodo, agnoscit Honorium ab Orientalibus ob hanc hæresim fuisse damnatum, de consensu Romani Pontificis.

Expeditur quoad illa Honorij scripta quibus vnam Christi voluntatem posuit.

36. Verum ne in Honorium Canus theoninum infingeret, sed cassis tantum latratibus eum appeteret, effecere qui valide illum repulerunt Bellarminus l. 4. de Rom. Pontific. c. 1. Baron. anno 63; à num. 24. & anno 681. à n. 11. Coccius t. 1. l. 7. art. 1. 3. Onuphrius in additionibus ad Platinam in Honorio 1. Schotus ad Cod. 19. Phorij. Duallius tract. de Pontif. parte 2. q. 4. Coquæus in antidoto contra Mornæi oppositionem 23. & alij rectè asserentes Honorium hac in parte calumnia Græcorum granarum esse, qui erubescens de tot suis Patriarchis Constantinopolitanis, Antiochenis, & Alexandrinis in hac ipsa Monothelismi causa damnatis, verbum vnum sana mente, & optimo sensu ac apostolicè ad interrogationem factam, ab Honorio prolatum, detorsit ad sensum hæreticum, & Honorium ea de causa fide Græca inter damnatos in 6. Synodo obtulerunt. Verbum Honorij prædictum cuiusmodi sit, interest cognoscere. Cripierat ad eum Sergius Constantinopolitanus tunc nondum detectus hæreticus, epistolam quæ refertur in 6. Synodo actione 12. obtinens assertionem [duarum operationum multos scandalizare.] Addideratque, [insuper, & consequens ei est, prædicare duas voluntates contrarietatem circa inuicem habentes, tanquam Deo quidem Verbo salutarem volente adimpleri passionem, humanitate vero eius, obistente eius voluntati, & resistente, & perinde duo contraria volentes introduci, quod impium est. Impossibile quippe est in vno, eodemque subiacenti, duas simul, & erga hoc ipsum contrarias subsistere voluntates. Nam salutis voluntas gerentium Patrum doctrina operæ pretium instruit, quod nunquam intellectualiter animata Domini caro, separatim, & ex appetitu proprio contrario nutui vniti sibi secundum substantiam Dei Verbi, naturalem motum suum efficit, sed quando, & qualem, & quantā ipse Deus Verbum volebat.] Hæc cum accepisset Honorius priore data ad Sergium epistola respondet, esse in Christo vtramque sub vna persona Diuinam naturam; Deitatem inquam, & humanitatem, quarum hæc ita sit Verbo iuncta, ut quæ sunt carnis tribuantur Deo per communicationem idiomatum. Tum addit. [Vnde & vnam voluntatem faciemur Domini nostri Iesu Christi, quia profectò à Diuinitate assumpta est nostra natura, non culpa: illa profectò quæ ante peccatum creata est, non quæ est præuicationem vitiata.] Et mox post plura in eandem sententiam. [Non est itaque assumpta, (sicut præfati sumus), à Salvatore, vitiata natura, quæ repugnaret legi mentis eius, sed venit quærere, & saluare quod perierat. i. vitiatam humani generis naturam. Nam lex alia in membris, aut voluntas diuersa non fuit, vel contraria Saluatori, quia super legem natus est humanæ conditionis. Et si quidem scriptum est

non veni facere voluntatem meam, sed eam qui misit me Patris. Et, non quod ego volo, sed quod in vis Pater, & alia huiusmodi, non sunt hæc diuersæ voluntatis, sed dispensationis humanitatis assumptæ. Ita enim propter nos dicta sunt, quibus dedit exemplum, ut sequamur vestigia eius prius magister discipulos imbuens, ut non suam vnusquisque nostrum, sed potius Domini in omnibus præferat voluntatem.]

37. Ex his liquet, & vnde Honorio stricta sit calumnia, & quàm ille longè alia cogitarit ijs verbis, quæ deprauarunt aduersarij; nempe quibus dixit [vnam esse in Christo Domino voluntatem.] Honorius enim ut quæ ex eo retulimus, manifestissime monstrant, noluit vnicam in Christo facultatem voluntatis, vel vnicam volitionem statuere, sed aduersantes tantum in Christo voluntates, quales in nobis sunt inuicem cōpugnantes, à Christo voluit excludere. Hoc plane modo Honorij purgavit Ioannes IV. qui interfecto damnata perbreui Severini pontificatu, proxime Honorio successit, & iactatam à Pyrrho in Honorium calumniam, scripta pro eo apologia ad Constantinum Imperatorem filium Heraclij, diligenter diluit. Habetur in nuper editis Anastasij Bibliothecarij Collectaneis. Partem quæ huc maxime facit adscribere non erit inutile. [Nos qui per præuicationem, & peccatum illius nascimur, duas contrarias voluntates habere dignoscimur: duas autem dico, mentis & carnis inuicem relutantes, sicut idem Beatus docet Apostolus: Caro concupiscit aduersus spiritum, & spiritus aduersus carnem. Hæc autem sibi inuicem aduersantur, ut non quæcumque vultis, illa faciatis. Et hoc omne humanum patitur genus sub peccato constitutum.] Confirmat hoc nonnullis scripturis, tum subdit. [ergo vnus, & solus est sine peccato mediator Dei & hominum homo Christus Iesus, qui in mortuis liber conceptus, & natus est. In dispensatione itaque sanctæ carnis suæ, duas nunquam habuit contrarias voluntates, nec repugnauit, voluntati mentis eius, voluntas carnis ipsius, neque enim habuit quodcumque peccatum, qui venit dimittere peccatum mundi, quemadmodum & ipse dixit: Quis ex vobis arguet me de peccato? Et alias aliter ait, venit princeps mundi huius, & in me inuenit nihil. Vnde scientes quod nullam, in eo, cum nasceretur, & conuersaretur, esset omnino peccatum, decenter dicimus, & veraciter confitemur, vnam voluntatem in sanctæ ipsius dispensationis humanitate; & non duas contrarias mentis & carnis prædicamus, secundum quod quidam hæretici velut in puro homine delirare noscuntur.] Nempe Nestoriani, qui Christum stantes hominem purum, pugnam illi aduersantem carnis, ac spiritus voluntatum, æquè ac in nobis assegebant. Idque Honorius priore ad Sergium epistola subuerit se in duarum Christi operationum affectione distetere profiteretur sub fine epistolæ. Et ex S. Anastasio Sinaita c. 1. ad 17. pap. 13. constat fuisse qui eum impij sensum duas Christi voluntates, & operationes detorquebant, & Catholicis duas Christi voluntates, & operationes agnoscen-ribus impingerent: quod tamen neque daemones asserere de Christo ausuros, affirmat Anastasius. Subdit Ioannes Papa. [Secundum hunc igitur modum, iam dictus decessor noster prænominato Sergio Patriarchæ percontanti scripsisse dignoscitur, quia in Salvatore nostro due voluntates contrariæ, id est in membris ipsius penitus non consistunt, quoniam nihil vitij traxit ex præuicatione primi hominis. In nobis enim, non in eo, coaptatur quod scriptum est, scio enim quia non habitat in me id est, in carne mea, bonum. Et iterum: Non quod volo bonum hoc ago, sed quod nolo malum, hoc facio, si autem quod nolo malum illud facio, non iam ego operor illud, sed quod habitat in me peccatum. Et post hæc: Vnde enim aliam legem in membris meis repugnantem legi mentis meæ & captiuantem me in lege peccati, quæst in membris

membris meis. Hinc ergo hæc duæ contrariæ voluntates mentis & carnis, quas Apostolus docet, in nostro nequaquam Salvatore fuerunt, eò quod hic Iustitiam & caritatem, ex prævaricatione protoplasti sumpsit ininitiam: quoniam à Redemptore nostro natura suscepta est, non criminis culpa.]

Et infra. [Prædictus ergo decessor meus, docens de mysterio incarnationis Christi, dicebat, non fuisse in eo, sicut in nobis peccatoribus, mentis & carnis contrarias voluntates: quod quidam ad proprium sensum convertentes, divinitatis eius, & humanitatis vnam eum voluntatem docuisse suspicati sunt; quod veritati omnimodis est contrarium.] Non potuit clarior, luculentior, & fortius Honorium à calumnia liberare.

8. Eadem planè ratione Honorium purgat S. Maximus epistola ad Marinum presbiterum, cuius ad hoc sensus longum fragmentum in ipsius Anastasij collectionis exhibetur. Expedit enim S. Maximus Honorij verba eodem prolixo modo quo Ioannes Papa; & sic non secus Honorium vnam in Christo voluntatem habuisse, quam S. Athanasius esse in Christo solam divinitatis voluntatem dixit; quia scilicet humana Christi voluntas, perfectè, conformabatur diuinæ, nec vnamquam aduersus istam refractaria rebellabat; additque sub eiusdem fragmenti finem S. Maximus, Græcos Monothelitas Honorij epistolam græcè editam, fermentatè appositione viciose mixturæ. Denique in disputatione contra Pyrrhum idem S. Maximus, affirmat Honorij scribam tunc temporis adhuc superstitem, qui cum sub Honorio epistolam composuerat, quem totum Occidentem eum alijs virtutibus, tum dogmatibus fidei Christianæ illustrasse ait, ex persona Ioannis Papæ, (i. vt sequentia demonstrent, voluntate, & mandato; Non enim nomine Ioannis scribere potuit ad Constantinum, se olim sub Honorio hoc illud dixisse, nisi idem ipse tunc scriba, fuisset postea Ioannes Papa IV.) Eum inquam Honorij scribam S. Maximus ex persona Ioannis Papæ sic scripsisse ait ad Constantinum Imperatorem [vnam voluntatem distinctam in Domino, non divinitatis eius & humanitatis, sed humanitatis solius. Cum enim Sergius scripsisset, quod quidam duas voluntates in Christo contrarias dicerent, diximus, Christum non duas voluntates contrarias habuisse, carnis inquam & Spiritus, sicut nos habemus post peccatum: sed vnam tantum, quæ naturaliter humanitatem eius signabat.] Nihil clarior, efficacius in rem præsentem adduci potuit.

Purgatur Honorius, quoad silentium de bina Christi voluntate inditum.

39. Sufficiens est ergo quoad illa prioris epistolæ verba, quibus vnam Christi voluntatem affirmabat, purgatus videtur Honorius. In secunda verò epistola, silentium quidem indicit & vnius, & duarum Christi operationum, ne vel Nestorianis dualitate operationum approbata, vel Eutychianis admissa vnica operatione aliqualiter videretur, vt diserte contestatus erat priore epistola. Tamen reipsa duas Christi operationes admittit, verbis illis, quæ ex fine eiusdem posterioris epistolæ describuntur in 6. Synodo Aët. 13. [Debetis propter simplicitatem hominum, & amputandas inextricabiles questionum ambages, sicut superius diximus, non vnam vel duas operationes in mediatore Dei & hominum definire, sed vtrasque naturas in vno Christo vnitate naturali copulatas, cum alterius communicatione operantes atque operatrices confiteri debemus: & diuinam quidem, quæ Dei sunt operantem: & humanam, quæ carnis sunt exequentem, non diuisè neque confusè aut conuertibiliter Dei naturam in hominem, nec humanam in Deum con-

uertam edocentes: sed naturarum differentias integras confitentes; vnus atque idem, humilis & sublimis, æqualis Patri, & minor Patri, ipse ante tempora, natus in tempore est: per quem facta sunt sæcula, factus in sæculo est: & qui legem dedit, factus sub lege est, vt eos, qui sub lege erant, redimeret: ipse crucifixus, ipse chirographum, quod erat contra nos euacuans in cruce de potestatibus & principatibus triumphauit. Auferentes ergo (sicut diximus) scandalum nouellæ adinventionis, non nos oportet vnam vel duas operationes definientes prædicare, sed pro vna (quam quidam dicunt) operatione, oportet nos vnum operantem Christum Dominum in vtrisque naturis veridicè confiteri: & pro duabus operationibus, ablato geminæ operationis vocabulo, ipsas potius duas naturas, id est, diuinitatis & carnis assumptæ, in vna persona vnigeniti Dei patris, inconfusè, indiuisè, atque inconvertibiliter nobiscum prædicare propria operantes.]

En quàm diserte Honorius duas reipsa in Christo operationes, atque adeo etiam voluntates admittit, quamvis suauiter versipellis Sergij necdum comperti hæretici, voces *duarum operationum* audire noluerit; consiliis sine dubio facturus, si quod fides Catholica de duplicibus Christi operationibus pro natura duplici tradit, proponit, & sine ambagibus, permisisset. Vnde Leo II. epistola ad Præsules per Hispaniam constitutos de Honorio ait: [qui flammam hæretici dogmatis, non vt decet Apostolicam Auctoritatem, incipientem extinxit, sed negligendo conseruit.] Euentus quippe docuit, impium Sergium ea silentij ab Honorio exortatione abusum esse, ad fitmandum magis, latiusque diffundendum Monothelismum. Quod consideratum velim quoties de veritatibus Catholicis suppressione multandis agitur, iuxta vsum nouum ab annis aliquot in Catholica Ecclesia, non per hæreticos, vt olim, sed per Catholicos cause suæ velificantes, inualecentem: qua de re accuratè in Opere de iusta confixione librorum, partit. 1. eritem. 18.

Damnatio Honorij per 6. Synodum, commentitia.

40. Sic purgato Honorio, quo ad ea quæ ex eius scriptis opponebantur, amolenda restant, quæ de eiusdem per sextam Synodum, & quosdam Pontifices suffixione, opponebat Canus. Et damnationem quidem Honorij in 6. Synodo factam, Bellarm. 4. de Rom. Pont. c. 11. & Baro. anno 681. à num. 1. 2. multipliciter conuincunt esse assumentum Græcicum ad eam Synodum. Arte enim Pelasga, plerasque Synodos interpositas & immutatas fuisse, vt tertiam, quartam, quintam, ac septimam exploratissimum est, demonstratque prolatis exemplis hunc fuisse vsum Græcorum Turretum. sess. 20. Conc. Florentini. Et hanc ergo sextam Synodum intrusa Honorij damnatione corruerunt.

Hoc sextæ Synodi de honestamento, Baronius supra à n. 25. rectè coniectat factum esse à Theodoro Constantinopolitano Patriarcha, prius ob Monothelismum deposito, postea autem exacto triennio conclusa anno ante 6. Synodo in eandem Sedem restituto, præmissa confessione Catholica. Hic enim Theodorus, quem Anastasius Bibliothecarius in compendio Actuum 6. Synodi, testatur cum alijs hæreticis hæreses Monothelitarum accusatum, atque conuictum, atque ad eam etiam ob causam damnatum, nunc in 6. Synodo nusquam comparere; & loco Theodoti inuenitur vbique Honorius. Quis ergo non videat, Theodorum illum Archetypis Synodi actis potitum, eaque primùm Romam ad Leonem II. cattigat, (vt Constantinus Imperator præ se tulit) per Legatos, qui 6. Synodo interfuerant diu detentos, tandem transmittentem, abstrasse quæ in suum cedebant profectum;

brum, intrusisse verò quæ libuit de Honorio pro antiqua Græcorum in Romanam Sedem malignitate, & peculiari ipsius Theodori aduersus eandem offensione? Eam enim satis prodidit, sublatò è dyptychis Vitalianæ Papæ nomine, nequequam contrarium mandante Constantino Imperatore, qui epistola ad Dominum Papam testatur, nunquam se pari voluisse, ut Vitalianus è dyptychis expungeretur. At id ausum Theodorum, & idcirco iustum restitui Vitalianum, I. quæ ex 6. Synodo actione 8. Hic ergo videtur doli auctor, & Synodi in Honorij probum falsator.

41. Anastasius sanè in latina Historia ex variis locis contexta, ut Cardinalis Sidelus apud Onuphium additio. ad Platnam in Honorio I. refert,) intra sum perfidè nomen Honorij in hanc Synodum, locuples testis est. Et ut alia coniectura deesset firmaret id sufficienter tam indiscussa, tamque præproperea Honorij damnatio, silentibus, ac ne morientibus quidem Legatis Apostolicæ Sedis, qui pro Vigilio non admodum laudato Pontifice, Monothelismi sim liter insinulatio, tam fortiter reclamant. Quid quod approbavit, & summis sæpè elogiis ornavit ea Synodus act. 8. & 18. epistolam Agathonis Papæ, qua omnium antecessorum suorum puram fidem, atque sinceram celebravit, non absque Græcorum rubore, quorum tot, tantique Patriarchæ, in ea ipsa Synodo damandi erant, memorante, & prædamante ibi illos Agathoneumque ruborem redemissent haud dubiè perhibenter, obiecta Honorij prolapsione, cuius tunc adhuc recens, & calens erat memoria. Accedit quod veterum plerique, etiam ex illis qui Romanæ Ecclesiæ probra non dissimulassent, recensitis Patriarchis in sexta Synodo damnatis, tacent de Honorio. Ita Photius libro de septem Synodis, Zonaras in Constantino 4. Theophanes Ceramæus in historia, Paulus Diaconus, & plerique antiquorum Latinorum. In ipsa quoque sexta Synodo act. 4. recensitis Theodoro Pharanitano, Cyro Alexandrino, Sergio, Pyrrho, & Paulo Constantinopolitanis, omittitur Honorius. Itaque dubitare non possum, quin sexta Synodus quoad Honorij damnationem, adulteratrices Græcorum manus sit passa, quoad pleraque exemplaria.

Æquè adulteratas Leonis secundi epistolas existimavit supra Bellarminus. At Baronius anno 683 à n. 5. planè confictas & supposititias esse existimat. Quod si eas verè fuisse Leonis, ac sinceræ placeat admittere, dicendum erit, Leonem Papam quod in Actis sextæ Synodi legerat, sine alia disquisitione, censuisse verum, & errasse in facto cum infamavit Honorium, reuera innoxium, id quod similiter de Adriani secundi verbis in 8. Synodo Romana recensitis, statuendum erit.

Hæc cum ita sint, non abs re Baronius anno 681. collaudata ut par erat num. 29. Bellarmini diligentia in purgando Honorio, addit n. 3.) opasse se Melchiorum Canum [sensu potius quàm nomine Canum,] fuisse, cum tam præceptis de re tanta tulit iudicium, consentaneum ei audaciæ, ac temeritati, quam bonus vates; Cani præceptor Francisc. Victorius ipso referente Cano in præfatione libri 12. de locis ita arte in Cano hariolatus erat: de quo vaticinio videndus est idem Baronius in notis ad Rom. Martyrol. ad 25. Decembris.

Humana Christi voluntas, libera.

42. Fixum igitur, ac ratum esto, agnoscendam esse in Christo, ut divinam (de quo nemo unquam dubitavit, qui Christum Deum fateretur,) ita & humanam voluntatem, quæ humanæ naturæ consecrarium est, ac germen connaturale. Hanc porro humanam Christi voluntatem libertate pollere, perspicuum est ex generalibus de humana libertate principiis, quæ ad libertatem Christo asserendam recolit S. Damascenus

l. 3. fidei c. 14. Humana quippe libertas, consequitur intellectum de indifferentia obiecti statuerè idoneum. At huiusmodi intellectus inexistit Christo. Deinde necitum non reperitur absque libertate. Christum autem fuisse meriti capacem, dicemus inferius. Fuit igitur voluntatis liberæ: quod intelligo de libertate propriè accepta, hoc est non de ea tantum, quæ vim & coactonem excludit, sed etiam, quæ necessitatem quancunque extrinsecus illatam amolitur. Eiusmodi enim est germana libertas quæ moralitatis ac meriti vel demeriti principium est, ac fundamentum. Mirum verò est aliquos olim contentos fuisse concedere Christo solam libertatem à coactione, qualem solam Caluinus in omnibus hominibus admittit, sed per errorem exploratum. Non enim reuera liber est, id est Dominus sui actus, qui à sola coactione, ac non etiam à necessitate, est immunis. Itaque S. Thomas quin 3. d. 18. q. 1. art. 1. ad 5. prædictæ sententiæ, quoad Christum, probabiliter concesserat, consiliis veram & plenam libertatem Christo tribuendam statuit 3. p. q. 18. art. 4.

Non negavit Christo eam germanam libertatem Theorianus Legat. ad Armenos, cum negavit tribui ei debere arbitrium, & eligentem voluntatem. Tantum quippe intendit excludere à Christo ignorantiam, & peccabilitatem, quod ex subiectis eius verbis discere licebit. [Arbitrium (inquit) & electio siquidem propriè loqui volumus, in Dominum non cadunt. Nam arbitrium post habeam de ignota re questionem, & deliberationem, siue consilium & iudicium, adfectio quædam est ad id, quo de iudicio factum est: postquam electio sequitur, alterum pro altero deligens. Dominus autem, quia nudus homo non est, sed etiam Deus, & quia novit omnia, nec considerationis vilis eget, nec inquisitionis, nec consilij, nec iudicij: & tam coniunctionem cum bono naturaliter habet, tum aversionem à malo. Quapropter arbitriam aut eligentem voluntatem Domino non tribuimus, sed naturalem.] Vides, (ut dixi) Theorianum de amonenda duntaxat à Christo ignorantia, & peccabilitate esse sollicitum: ceteroqui autem, libertatem Christo concedere? hæc enim est quam nomine [voluntatis naturalis] qualem paulò ante exposuerat, est complexus. Id ipsam aliis verbis expresserat S. Basilus in c. 7. Esiæ tractans illud *ut sciat reprobare malum, & eligere bonum*. Quomodo autem ea propriè dicta Christi libertas eam eiusdem beatitudine, & determinatione ad bonum, quibus à primo conceptionis suæ momento potius est, possit coherere, exponetur infra suo loco, post expostam impeccabilitatem.

Agnoscenda in Christo, vis motrix inorganica.

43. Vltima facultas inter rationales Christo assignata, est vis motrix inorganica dandam enim esse talem aliquam vim motricem spirituales, animæ cuius rationali, ut moueatur cum est à Corpore seuincta, extrahi debet. Negari quippe non potest, quin anima rationalis à corpore separata, moveri possit localiter. Quis enim prudens, persuadeatur animam rationalem eodem ordine esse censendam, quo conchyliæ, & plantarum malia, quæ ob imperfectiorem suam obstipa sunt, & immobilia? potest igitur anima extra corpus constituta, moveri iuxta vi, & tanquam à principio intrinseco; atque adeò vim aliquam inorganicam motricem sortitur, quæ motum illum principiet. Mirorque id inficiatur Dandinum 3. animæ digressi 30. Banem 1. p. q. 7. art. 5. dub. 1. ad 3. & Bubalum 1. p. q. 5. art. 5. quæ sita unico difficile 3. e. 2. Rectè verò, quod dixi, statuunt Scotus in 4. dist. 10. q. 7. *libera C. & seq.* (parum contentandè ad ea quæ habet d. 49. q. 14.) Suarez d. 3. 5. Metaph. 6. n. 2. 3. & d. 18. l. 7. n. 4. Val. 3. p. d. 11. q. 1. p. 2. Thyraus de locis infectis c. 2. 3. Conimbr. disp. 6.

de sp. 6. de anima separ. art. 2. & Delrio 2. Mag. q. 26.
scilicet. 2. Cum autem ea vis inorganica motrix, fluat ne-
cessario ab anima, omnino fatendum est, fluere ab ea
ante animæ separationem à corpore.

Hoc confitit quod animam viuificauitque no-
 strum, idem plane tradendum est de Christi anima, ex
 generali principio, quod constat humanitatem Christi
 continentem esse perfectiones omnes humanitati de-
 bitas, & nobis naturaliter competentes. Igitur anima
 Christi, etiam postquam a corpore auerteretur, for-
 titer et humiliter facultatem motricem inorganicam.
 Sicut cum anima Christi seincta a corpore adit la-
 tem in quo non est aqua, vt Zacharias c. 9. loquitur,
 necesse fuit inessetle Christo principium internum
 ad talis motus conlationem, cumque non sic tunc af-
 fectus huiusmodi principium, (alioqui non esset po-
 tentia naturalis, nec profuerat ab anima necessario,)
 facendum est tam ab initio productionis animae Chri-
 sti, etiam facultatem agere ac intellectus, & volunta-
 tem, ab anima pergenitali. Fuisse autem cum mo-
 tum plane verum, etiam fides est, quae descensum Chri-
 sti ad inferos, vt diligenter confirmant Bellarm. l. 4. de
 Christo 3. c. 1. Val. 3. p. d. 1. q. 4. p. 2. Bernard. in append.
 ad Caluini v. *Christum* haren 9. perperam ad descen-
 sum per locum illuminationis in Paupibus causam ad
 tenebre Durand. in 3. d. 1. q. 3. & nequaquam recla-
 mantibus Nouatoribus, qui infernum pro sepulchro
 interpretati, (quod Delio digressionē subiuncta ad-
 go 197. late refert, ac refellit,) descensum Christi ad
 inferos, idiculis transilueant ad depositionē corporis
 Christi in sepulchro. Alij vero quibus nulla viuifica-
 tio, vel etiam infernalis tormenta, dignam blasphem-
 iam penam rependant, quod Caluine vt est apud Ca-
 luum in prefatione prima operis de corruptelis Verbi
 Dei, §. 18. vero, Christi descensum ad inferos, interpre-
 tant perperam penae damni : quod vel memo-
 riam pollatio est, & potentissimè conuenit ad Ge-
 nerandum in symb. Athan. n. 38. Coccio t. 1. l. 2. art. 4.
 Freudenberger iniqua haresi 8. Bellarmino l. illo 4. c. 1.
 post Fulgentium l. 1. ad Tralim. c. 3. Fuit igitur in anima
 Christi facultas inorganica naturalis ad causandū
 motum illum deorsum de *descensu* nomine expressum,
 et in re spirituali, & grauitate destituta, non potest
 ideo, nisi a virtute congenita.

44. c. xii. præterea Christi etiam mortuæ victoris la-
tentibus, posse forte hanc virtutem colligi, ait Scotus
in 4. d. 10. q. 7. *lutra* G. nempe ex mortu quo *Eclapus*
est de ludæorum manibus, à quibus ductus erat in su-
percalum montis, ut inde præcep̃s acciperet. Transien-
tem enim, per medium illorum inuisit, ait Evangelista;
quod Scotus existimat, dici posse ad vsum huius fa-
cultatis pertinere. Idemque fuit die, de eo mortu, quo
Christus ducentis *Eclapus* est de parentum manibus,
et mandati Hierusalem, quod ex Origene in c. 2. *Luce*
confirmat. Hæc tamen omnia parum, aut nihil potius
probat. Nā Christus transiens per medium ludæorum,
vltus est facultate progressus, siue organica, impeditis
interim ludæi, vel ne abeuntem conspicerent, vel ne
fiterent, & comprehenderent. Multò minus verisimile
est, Christum puerum in secessione à parentibus
vltus esse facultate mortice inorganica; cum nulla
potius sine necessitas, siue congruitas, vltus illius po-
tenteret in eo euentu pericula. Itaque non puto sub
esse fundamentum affirmandi, Christum in via vltus
esse humilioris facultates, sicut neque nos ea nunc vti-
mur: unde non possumus hanc Christi facultatem ex
tali aliquo effectu probare. Non est tamen inuicem simi-
le, (Metaph. c. 1. q. 8. f. 4. vltus esse ea facultate inorga-
nica Christum, cum post resurrectionem, non prop
fuo mortu, sed substantia, & totius simul corporis
Turph. Rayn. *Christu*

Tucoph. Rayn. Christm.

qui per potentias organicas obiri nequit, ad vivendos discipulos loca varia adibat. Idemque contigisse exstimat prædictus Author, in plenisque motibus, quos in Eucharistia exercuit Christus; siue cum in pia quædam ora ex altari aduolauit; siue cum de indignotum Sacerdotû manibus pteritur se. Eos quippe hostias mortuæ ab Angelo, aut immediate à Deo non censari, cum suppetat vis interna inorganica ipsius Christi, congruentius esse pronunciat citatus Doctor; Nec est vnde falsitatis reuincatur, quamvis nihil etiam sit quod assensum necessarii extorqueat.

Uſus doctrinae propoſitæ

45. Propositæ doctrinæ usus perutilis, suggeritur à Damasceno (sub finem Orationis, quomodo ad imaginem Dei facti sumus; ubi quavis non agat nisi de intellectu, & voluntate; eius tamen oratio, æquè in omnes facultates humanas à Christo humanitati suæ implantatas cadit. [Dominus (inquit) misericordia perennis in opus suum, quod peccati morbum spontè receperat, quasi inimici superfluum venem, totum id quod morbosum erat, assumpsit, vi totum sanaret. Quod enim non est assumptum, id curari non potest: quod autem assumptum est, ei falsæ est nati. Quia autem in morbum incidit ab initio, nisi mens, & illius rationis particeps appetitio, id est voluntas? Hæc igitur corationis indigebat, præteritum cum peccatum morbus sit voluntatis. Si igitur sibi animum, qui rationis, & mentis est particeps, eiusque voluntatem non coniunxisset, profectò naturæ humanæ morbum minime sanasset. Ob eam enim causam voluntatem quoque assumpsit.]

Idem de vi motrice, & omnibus humanis facultatibus dicito, & Medici sapientiam, ac charitatem suspicito.

S E C T I O I I I .

De posteriore substantiali intra Christum compositione supernaturali, extremisque eius, ac nexu, ad plenam lucem, & firmitatem Catholicae enodationis divini Enigmatis.

46. **E**X dictis in fronte sectionis primæ, perspicuum est cur hanc substantialem, ad quam nunc agredimur Christo internam compositionem, & secundam, & supernaturalem appellem. In hac enim compositione, humanitas, quæ ex prior compositione explicata hæcenus resultat, habet rationem vnius extremi, cui alterum extremum, hoc est Verbum, per interiectam vniorem hypostaticam in vnum suppositum necitur. Quia ergo compositio naturæ, & suppositi-
tatis eam terminantis, est compositio substantialis; (substantia enim est substantia naturæ substractæ complementum, vnde quod ex vtriusque resultat, non potest non esse substantiale;) in hac autem compositione terminus naturæ perficiens est omnino indubitatus humanitati, ac in vertice supernaturalitatis locatus: merito hanc compositionem, realem quidem, sed ratione exte-
riorum metaphysicam, præ priori ex physiciis partibus exurgente, istique substrata vocamus secundam Christo internam compositionem, substantialem, & supernaturalem. Existunt porro hæc loco cum ex parte exteriorum; tum ex parte vinculi quo colligantur, difficultates permultæ, quas prosequemur, initio factæ ab extremo viliori, nempe ab humanitate, quæ naturæ Verbo substratæ rationem habet aliquam.

G

CAPVT